

การป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคาร

เมื่อพูดถึงอัคคีภัยนั้น คงไม่มีใครที่อยากจะให้มันเกิดจึงต้องมีการหาทางป้องกันอีกทั้งยังต้องเรียนรู้ที่จะระงับมันด้วยเพราะรู้ว่าเมื่อเกิดแล้วมันจะส่งผลเสียหายอย่างมากมายดังคำกล่าวที่ว่า “โจรขึ้นสิบครั้งไม่เท่าไฟไหม้ครั้งเดียว” ดังนั้นอาคารทุก ๆ ที่ จึงต้องมีระบบป้องกันอัคคีภัยไว้ในการป้องกันและระงับนั่นเอง สำหรับการทำให้ระบบป้องกันอัคคีภัยหรือการป้องกันและระงับอัคคีภัยที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีการออกแบบป้องกันอัคคีภัย ตั้งแต่การวางผังการก่อสร้างอาคาร ซึ่งตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ว่าอาคารที่เป็นอาคารสาธารณะ อาคารขนาดใหญ่ และอาคารสูง จำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดข้อกำหนดสำหรับการป้องกันอัคคีภัย อย่างหลีกเลี่ยงมิได้เด็ดขาด แต่ในอาคารพักอาศัยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่เช่น คอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนต์ ก็จำเป็นต้องมีระบบป้องกันอัคคีภัยตามสมควรไว้ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์และความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัยนั่นเอง

เมื่อสังคมใหญ่ขึ้น ความเจริญต่างๆก็ขยายตัวขึ้นกลายเป็นมหานครใหญ่ที่เต็มไปด้วยอาคารต่าง ๆ เช่น สำนักงาน ศูนย์การค้า โรงแรม อพาร์ทเมนต์ โรงภาพยนตร์ ฯลฯ หลายครั้งที่เราต้องประสบกับเหตุการณ์อันน่าเศร้าใจ ที่เกิดขึ้นในอาคารสาธารณะต่าง ๆ เหล่านี้

อาคารสาธารณะ คืออาคารที่มีคนเป็นจำนวนมากเข้าไปใช้ในแต่ละวัน ดังนั้น ความปลอดภัยและความมั่นคงแข็งแรงของอาคาร จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากที่สุด ไม่ว่าอาคารเหล่านั้นจะเป็นอาคารประเภทใดหรือมีวัตถุประสงค์การใช้งานที่แตกต่างกันก็ตามเริ่มต้นทำความรู้จักกับกฎหมายควบคุมอาคาร

ในเรื่องของการป้องกันอัคคีภัยมีแนวคิดสำหรับการวางระบบป้องกันอัคคีภัยที่มีการนำมาประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในปัจจุบันเป็นแนวคิดของ National Fire Protection Association หรือ NFPA โดยแนวคิดดังกล่าว เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเกี่ยวกับอัคคีภัยแบ่งการจัดการอัคคีภัยออกได้เป็น ๓ ส่วนได้แก่ การควบคุมกระบวนการเผาไหม้ การระงับเมื่อเกิดอัคคีภัย และการควบคุมไฟ โดยการออกแบบโครงสร้างที่เหมาะสม ซึ่งในแต่ละส่วนยังมีการจำแนกสิ่งที่จะต้องจัดการควบคุมแยกแขนงแยกย่อยออกไปได้อีกในแต่ละแขนงยังมีการกำหนดสิ่งที่จะต้องควบคุมหรือจัดการร่วมกันสามารถเลือกควบคุมหรือจัดการอีกสิ่งหนึ่งแทนได้ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

การจัดการเกี่ยวกับอัคคีภัยจะต้องทำกิจกรรม ๓ ส่วนร่วมกัน คือ

ส่วนที่ ๑ การควบคุมกระบวนการเผาไหม้จะต้องมีการควบคุมที่เชื้อเพลิงและควบคุมสภาพแวดล้อม ในบริเวณนั้นทำการควบคุมควบคุมกันไปด้วย ซึ่งการควบคุมกระบวนการเผาไหม้นั้นจะต้องมีการควบคุมคุณสมบัติของเชื้อเพลิง การควบคุมปริมาณเชื้อเพลิง และการควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อเพลิงร่วมกันไป โดยในส่วนของ การควบคุมสภาพแวดล้อมก็จะต้องมีการควบคุมสภาพแวดล้อมทางกายภาพรวมไปกับการควบคุมทางเคมีด้วย

ส่วนที่ ๒ การระงับอัคคีภัยจะต้องมีการดำเนินงาน ๒ ส่วนร่วมกันคือ การใช้ระบบระงับอัคคีภัยอัตโนมัติ ซึ่งอาจจะใช้ระบบตรวจจับไฟหรือใช้อุปกรณ์ระงับอัคคีภัยที่เพียงพอ และการใช้ระบบระงับอัคคีภัยด้วยมือ ซึ่งอาจจะเลือกระบบการตรวจจับไฟระบบสัญญาณเตือนภัย การดำเนินการตามข้อกำหนด การตรวจการตอบสนอง

ภายในพื้นที่การใช้อุปกรณ์ระงับอัคคีภัยที่เพียงพอซึ่งเราสามารถเลือกการจัดการในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือหลายรูปแบบพร้อมกันก็ได้

ในส่วนที่ ๓ การควบคุมอัคคีภัยโดยการออกแบบโครงสร้างที่เหมาะสมสามารถเลือกการดำเนินการควบคุมการจัดให้มีโครงสร้างที่มีความเสถียรภาพเช่น การสร้างกำแพงทนไฟ การใช้วัสดุทนไฟ หรือการควบคุมการเคลื่อนที่ของไฟ ซึ่งในกรณีที่เลือกการควบคุมการเคลื่อนที่ของไฟจะต้องควบคุมทิศทางลมของไฟและกั้มครองเขตของไฟให้ได้ด้วย

การป้องกันอัคคีภัยด้วยวิธีการแบบ Active มีแนวทางในการทำดังนี้ คือ

การป้องกันโดยใช้ระบบเตือนภัยมีระบบสัญญาณแจ้งเตือนภัยที่บอกให้คนในอาคารทราบว่าเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินจะได้มีเวลาสำหรับการเตรียมตัวหนีได้ทันมีอุปกรณ์ในการเตือน ๒ แบบ คือ อุปกรณ์ตรวจจับเพลิงไหม้ (Fire Detector) เช่น อุปกรณ์ตรวจจับความร้อนและอุปกรณ์ตรวจจับควันอีกแบบหนึ่งเป็นอุปกรณ์แจ้งเหตุด้วยมือเป็นอุปกรณ์ที่ให้ผู้พบเห็นแจ้งเหตุได้มีทั้งแบบมือดึงและมือผลัก

การควบคุมควันไฟและระบายนไฟ การสลักควันเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิตที่เกิดขึ้นในเหตุไฟไหม้จึงต้องมีระบบที่จะทำให้มีการชะลอ การแพร่ของควันไฟ โดยส่วนมากแล้วจะใช้วิธีการอัดอากาศลงไปในจุดที่เป็นทางหนีไฟ โถงบันได และโถงลิฟต์ โดยไม่ให้ควันไฟลามเข้าไปในส่วนดังกล่าวเพื่อเพิ่มระยะเวลาการหนีออกจากอาคารและมีการดูดควันออกจากตัวอาคารร่วมด้วย

มีระบบดับเพลิงที่ดี เช่น ระบบการดับเพลิงด้วยน้ำที่มีการเก็บกักน้ำสำรองที่มีแรงดันพอสมควร และเมื่อเกิดเหตุจะสามารถใช้ได้ เครื่องดับเพลิงแบบมือถือ จัดว่าเป็นอุปกรณ์ขนาดเล็กข้างในบรรจุสารเคมีสำหรับดับเพลิงไว้ในกรณีที่เพลิงมีขนาดเล็กก็สามารถใช้เครื่องนี้หยุดยั้งการลุกลามได้ ลิฟต์สำหรับพนักงานดับเพลิงในอาคารสูงกฎหมายกำหนดให้มีลิฟต์ไว้สำหรับพนักงานดับเพลิงใช้ในการทำงานกรณีไฟไหม้โดยจะแยกออกจากลิฟต์ใช้งานปกติทั่วไป อีกทั้งยังต้องมีการออกแบบติดตั้งและให้การบำรุงรักษาระบบดับเพลิงที่ได้ตามมาตราฐานสากลซึ่งจำเป็นต้องมีทีมงานซึ่งเป็นวิศวกรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและความชำนาญที่ได้สั่งสมประสบการณ์ จากการทำระบบป้องกันอัคคีภัย ตามมาตรฐาน NFPA มาอย่างยาวนานมีความตระหนักถึงความสำคัญของระบบป้องกันอัคคีภัยที่ได้มาตรฐานซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่เราจะต้องให้ความสำคัญ เพราะมันเกี่ยวกับความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้ใช้อาคาร ดังนั้นการจะให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องออกแบบระบบดับเพลิง โดยอาศัยข้อมูลจากหลาย ๆ ด้านมาประกอบการพิจารณาร่วมกันเช่น เชื้อเพลิง ประเภทของอาคาร พื้นที่ใช้สอยของอาคาร และปัจจัยที่มีผลรอบข้างเป็นต้นทำการตรวจสอบประเมินข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้แล้ว แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าระบบป้องกันอัคคีภัยจะได้รับการติดตั้งจากทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญเป็นอย่างดี ถ้าหากขาดมาตรฐานการตรวจสอบการบำรุงรักษาอย่างถูกต้องและอย่างสม่ำเสมอตามระยะเวลา การบำรุงรักษาระบบดังกล่าวก็ไม่อาจทำงานได้ตามปกติ ดังนั้นจึงควรมีการตรวจสอบและให้ความใส่ใจบำรุงรักษาด้วยจึงจะเป็นการดีที่สุด

จุดประสงค์ของกฎหมายควบคุมอาคารและเขตพื้นที่ควบคุม กฎหมายควบคุมอาคารใช้บังคับเฉพาะพื้นที่ที่มีความเจริญและมีการก่อสร้างอาคารหนาแน่น ซึ่งในท้องที่ใดจะประกาศให้เป็นเขตควบคุมอาคารจะต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งกฎหมายควบคุมอาคารจะดูแลในเรื่องความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัยและการป้องกันอัคคีภัยของอาคารโดยเฉพาะอาคารสูง อาคารขนาดใหญ่ และอาคารสาธารณะ

ระบบความปลอดภัยด้านอัคคีภัยที่บัญญัติไว้ในกฎหมายควบคุมอาคาร ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่า ผู้ที่เสียชีวิตจากเหตุการณ์ไฟไหม้ มักมีสาเหตุมาจากการสำลักควันไฟมากกว่าจากความร้อนของเปลวเพลิง ดังนั้น จุดประสงค์หลักในเรื่องการป้องกันอัคคีภัย ไม่เพียงแต่จะเน้นในด้านของการดับไฟ แต่ยังคงมีเรื่องของเส้นทางเพื่อใช้ในการอพยพและป้องกันไม่ให้ควันและไฟลุกลามหรือแพร่กระจาย สิ่งที่เราควรรู้เกี่ยวกับการเกิดอัคคีภัยในอาคาร สิ่งสำคัญที่เราทุกคนควรรู้คือ เรื่องของการหนีไฟและการระงับอัคคีภัยในอาคารสูง ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่เราต้องเอาใจใส่และเตรียมความพร้อมเป็นพิเศษ

ระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสาธารณะโดยเฉพาะอาคารสูง มีอะไรบ้าง

๑. ความหมายของอาคารสูงและที่ว่างโดยรอบอาคาร

อาคารที่มีความสูงตั้งแต่ ๒๓ เมตรหรือประมาณ ๗ ชั้น ต้องจัดให้มีความกว้างของผิวการจราจรโดยรอบอาคารไม่ต่ำกว่า ๖ เมตร เพื่อความสะดวกในยามที่เกิดเพลิงไหม้ รถดับเพลิงและรถกู้ภัยต่าง ๆ จะเข้าไปควบคุมเพลิงและช่วยเหลือผู้บาดเจ็บได้อย่างทันท่วงที

๒. การติดตั้งแผนผังในตัวอาคาร

ต้องติดตั้งแผนผังในแต่ละชั้นของอาคารที่ระบุถึงตำแหน่งของห้องทุกห้อง เส้นทางหนีไฟ ตู้สายฉีดน้ำ อุปกรณ์ดับเพลิง และลิฟท์สำหรับพนักงานดับเพลิงอย่างชัดเจน

๓. ระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรอง

ระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรอง ต้องแยกเป็นอิสระจากระบบอื่นๆ เพราะเมื่อเกิดไฟไหม้ ไฟสำรองจะส่งไฟไปยังระบบต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการดับเพลิงและการหนีไฟได้นานกว่า ๒ ชั่วโมง และจำเป็นต้องมีไฟสำรองตลอดเวลาสำหรับเครื่องสูบน้ำ ลิฟท์ดับเพลิง ห้อง ICU และระบบสื่อสารต่างๆ

๔. ระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้

อาคารสูงจำเป็นต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ทุกชั้น ซึ่งประกอบด้วยอุปกรณ์ ๒ ตัว คือ Detector ซึ่งเป็นตัวจับควันหรือความร้อนที่ผิดปกติ และ Alarm ซึ่งเป็นตัวส่งสัญญาณในลักษณะของแสงหรือเสียง

๕. เครื่องดับเพลิงแบบมือถือ

ติดตั้งถังดับเพลิงทุกชั้นของอาคารเพื่อการควบคุมเพลิงเบื้องต้นและต้องจัดให้มีระบบดับเพลิงอัตโนมัติอย่าง Sprinkle system

๖. ระบบเก็บน้ำสำรองและสายล่อฟ้า

ระบบเก็บน้ำสำรองสามารถช่วยอำนวยความสะดวกในการดับเพลิงแก่เจ้าหน้าที่ดับเพลิงได้ ส่วนสายล่อฟ้าจะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายจากฟ้าผ่า

๗. บันไดหนีไฟในอาคารสูง

อาคารสูงทุกแห่งต้องมีบันไดหนีไฟจากชั้นสูงสุดลดลงสู่พื้นดินอย่างน้อย ๒ แห่ง โดยจะต้องอยู่ในตำแหน่งที่ทำได้ง่ายและไม่มีสิ่งกีดขวาง ที่สำคัญจะต้องไม่เป็นบันไดเวียนเนื่องจากไม่สะดวกในขณะวิ่งลงมา สำหรับตึกบิที่มีชั้นใต้ดินตั้งแต่ ๓ ชั้นขึ้นไปหรือลึกกว่า ๗ เมตร ต้องจัดให้มีบันไดหนีไฟมาสู่พื้นดินด้วย กรณีที่เกิดไฟไหม้ไม่ควรใช้บันไดภายในอาคารและบันไดเลื่อน เพราะบันไดเหล่านี้ไม่สามารถป้องกันควันไฟและเปลวไฟได้ และห้ามใช้ลิฟท์เด็ดขาดเพราะลิฟท์จะหยุดทำงาน

๘. วัสดุที่เหมาะสมสำหรับผนังบันไดหนีไฟ

ผนังและประตูของช่องบันไดหนีไฟภายในตัวอาคารสูงต้องทำจากวัสดุทนไฟ และต้องเป็นวัสดุที่ไม่ก่อให้เกิดควันไฟ เช่น ผนังคอนกรีตเสริมเหล็กหรือผนังก่ออิฐทนไฟ เพื่อปิดกั้นไม่ให้เปลวไฟหรือควันไฟเข้าไปในบริเวณช่องบันได

๙. ระบบควบคุมควันในช่องบันได

ในช่องบันไดจะต้องมีช่องทางต่างเพื่อการระบายควันหรือระบบอัดอากาศเพื่อช่วยเพิ่มความดันในช่องบันไดให้สูงกว่าภายนอกเป็นการป้องกันควันไม่ให้เข้าไปในช่องบันได

๑๐. ลักษณะที่ดีของประตูหนีไฟ

บันไดหนีไฟที่อยู่ในตัวอาคารจะต้องจัดให้มีผนังกันไฟโดยรอบ โดยเฉพาะตรงบานประตูนอกจากจะทำจากวัสดุทนไฟแล้วยังต้องเป็นลักษณะแบบผลักเข้าสู่ด้านในของบันไดหนีไฟ เพื่อความสะดวกในการถ่ายเทผู้คนออกจากตัวอาคาร ยกเว้นในกรณีที่เป็นทางออกชั้นล่างสุดหรือคาดฟ้า ต้องเป็นแบบชนิดผลักออกเพื่อให้หนีออกจากตัวอาคารได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ประตูทุกบานควรตั้งอุปกรณ์บังคับให้ประตูปิดได้เองอัตโนมัติ เพื่อป้องกันไม่ให้ควันและไฟลุกลามเข้ามา

๑๑. ป้ายบอกชั้นและป้ายบอกทางหนีไฟ

ช่องบันไดหนีไฟที่อยู่ภายในตัวอาคารจะต้องจัดให้มีแสงสว่างจากระบบไฟฟ้าฉุกเฉิน พร้อมทั้งมีป้ายบอกชั้นและป้ายบอกทางหนีไฟที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน ทั้งด้านในและด้านนอกของบันไดหนีไฟทุกชั้นเพื่อป้องกันการหนีออกผิดชั้นโดยเฉพาะในตึกสูงที่มีชั้นใต้ดิน ป้ายบอกชั้นจะช่วยให้ผู้หนีไฟทราบว่าตอนนี้อยู่ที่ชั้นล่างและมีทางออกสู่ภายนอก

๑๒. คาดฟ้าบนอาคารสูง

คาดฟ้าสามารถใช้เป็นทางหนีไฟที่ต่อเนื่องมาจากบันไดหนีไฟในตัวอาคาร โดยจัดให้เป็นที่โล่งและมีความกว้าง ๑๐x๑๐ เมตรหากเราเรียนรู้วิธีการปฏิบัติตัวในการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารสูงแล้ว อันตรายก็จะไม่เกิดขึ้นกับเรา

ระบบการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารทั่วไป

อาคารทั่วไปรวมทั้งอาคารที่ใช้เพื่อการชุมนุมคน เช่น หอประชุม โรงแรม โรงพยาบาล สถานศึกษา ห้างสรรพสินค้า ห้องแถว ตึกแถว บ้าแฝด อาคารที่อยู่อาศัยรวมหรืออพาร์ทเมนต์ที่มากกว่า ๔ ยูนิต ขึ้นไป ก็ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยจากอัคคีภัยเช่นเดียวกันสิ่งจำเป็นที่ต้องรู้และเข้าใจเกี่ยวกับระบบการป้องกันและระงับอัคคีภัยในอาคารทั่วไปคือ

๑. ระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ควรติดตั้งใน

- ห้องแถวหรือตึกแถวที่สูงไม่เกิน ๒ ชั้น ต้องติดตั้ง ๑ เครื่องต่อ ๑ ยูนิต แต่ถ้าสูงตั้งแต่ ๓ ชั้นขึ้นไป ต้องติดตั้งทุกชั้นในแต่ละยูนิต

- อาคารสาธารณะที่มีพื้นที่มากกว่า ๒,๐๐๐ ตารางเมตร ต้องติดตั้งในทุกชั้นของอาคาร

๒. ส่วนประกอบของระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้

ระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ประกอบด้วยอุปกรณ์ ๒ ตัว คือ Detector ซึ่งมีทั้งแบบระบบแจ้งเหตุอัตโนมัติและระบบแจ้งเหตุที่ใช้มือ เพื่อให้กริ่งสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ทำงาน ส่วนอุปกรณ์อีกตัวหนึ่งคือ เครื่องส่งสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ที่สามารถส่งเสียงหรือสัญญาณให้คนที่อยู่ในอาคารได้ยินเมื่อเกิดไฟไหม้

๓. การติดตั้งถังดับเพลิงแบบมือถือ

ห้องแถวหรือตึกแถวที่สูงไม่เกิน ๒ ชั้น ต้องติดตั้ง ๑ เครื่องต่อ ๑ ยูนิต ส่วนอาคารสาธารณะอื่น ๆ ต้องติดตั้งอย่างน้อย ๑ เครื่องทุก ๆ ๑,๐๐๐ ตารางเมตร ซึ่งแต่ละเครื่องต้องติดตั้งห่างกันอย่างน้อย ๔๕ เมตร และต้องอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นง่ายสะดวกต่อการดูแลรักษา

๔. ป้ายบอกชั้นและทางหนีไฟ

ป้ายบอกตำแหน่งชั้นและทางหนีไฟพร้อมไฟฉุกเฉิน ต้องติดตั้งทุกชั้นของอาคารโดยเฉพาะอาคารสาธารณะที่มีความสูงตั้งแต่ ๒ ชั้นขึ้นไป อาคารอยู่อาศัยรวมที่มีความสูงตั้งแต่ ๒ ชั้นขึ้นไปและอาคารอื่น ๆ ที่มีพื้นที่มากกว่า ๒,๐๐๐ ตารางเมตร

๕. ระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรอง

อาคารสาธารณะที่มีคนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุบบไฟฟ้าสำรอง เช่น แบตเตอรี่ หรือเครื่องกำเนิดไฟฟ้าไว้สำหรับกรณีฉุกเฉินที่ระบบไฟฟ้าปกติขัดข้องและต้องสามารถจ่ายไฟในกรณีฉุกเฉินได้ไม่น้อยกว่า ๒ ชั่วโมง โดยเฉพาะจุดที่มีเครื่องหมายทางออกฉุกเฉิน บันไดหนีไฟ ทางเดินและระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้

วิธีปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยเมื่อเกิดเพลิงไหม้ ๑๐ ขั้นตอน

ควันไฟจากเหตุการณ์เพลิงไหม้สามารถคร่าชีวิตคุณได้ ภายในเวลา ๑ วินาที เนื่องจากควันไฟสามารถลอยสูงขึ้นไปได้ถึง ๓ เมตร และภายใน ๑ นาที ควันไฟสามารถลอยขึ้นไปได้สูงเท่ากับตึก ๖๐ ชั้น ดังนั้น ทันทีที่เกิดเพลิงไหม้ควันไฟจะปกคลุมอยู่รอบๆตัวคุณอย่างรวดเร็ว ทำให้คุณสำลักควันไฟตายก่อนที่เปลวเพลิงจะคืบคลานมาถึงตัว เราจึงควรเรียนรู้วิธีการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดเพลิงไหม้ ๑๐ ขั้นตอน เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตัวเองความปลอดภัยในอาคารนั้นต้องเริ่มศึกษากันตั้งแต่ก้าวแรกที่เดินทางเข้าไปในอาคาร โดยเริ่มจาก

ขั้นตอนที่ ๑ ก่อนเข้าพักในอาคารควรศึกษาตำแหน่งบันไดหนีไฟ เส้นทางหนีไฟ ทางออกจากตัวอาคาร การติดตั้งอุปกรณ์ระบบ Sprinkle และอุปกรณ์อื่น ๆ รวมทั้งต้องอ่านคำแนะนำเกี่ยวกับความปลอดภัยจากเพลิงไหม้ และการหนีไฟอย่างละเอียด

ขั้นตอนที่ ๒ ขณะที่อยู่ในอาคารควรหาทางออกฉุกเฉินสองทางที่ใกล้ห้องพัก ตรวจสอบดูว่าทางออกฉุกเฉินไม่ปิดล็อกตาย หรือมีสิ่งกีดขวางและสามารถใช้เป็นเส้นทางออกจากภายในอาคารได้อย่างปลอดภัย ให้นับจำนวนประตูห้องโดยเริ่มจากห้องท่านสู่ทางหนีฉุกเฉินทั้งสองทาง เพื่อไปถึงทางหนีฉุกเฉินได้ ถึงแม้ว่าไฟจะดับหรือปกคลุมไปด้วยควัน

ขั้นตอนที่ ๓ ก่อนเข้านอนวางกุญแจห้องพักและไฟฉายไว้ใกล้กับเตียงนอน หากเกิดเพลิงไหม้จะได้นำกุญแจห้องและไฟฉายไปด้วย อย่างมิ่วเสียเวลากับการเก็บสิ่งของ และควรเรียนรู้และฝึกเดินภายในห้องพักในความมืด

ขั้นตอนที่ ๔ เมื่อต้องประสบเหตุเพลิงไหม้หาตำแหน่งสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ เปิดสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ จากนั้นหนีจากอาคารแล้วโทรศัพท์เรียกหน่วยดับเพลิงทันที

ขั้นตอนที่ ๕ เมื่อได้ยินสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ให้รีบหาทางหนีออกจากอาคารทันที

ขั้นตอนที่ ๖ ถ้าเพลิงไหม้ในห้องพักให้หนีออกมาแล้วปิดประตูห้องทันที รีบแจ้งเจ้าหน้าที่ดูแลอาคารเพื่อโทรศัพท์แจ้งหน่วยดับเพลิง

ขั้นตอนที่ ๗ ถ้าเพลิงไหม้เกิดขึ้นนอกห้องพักก่อนจะหนีออกมาให้วางมือบนประตู หากประตูมีความเย็นอยู่ค่อยๆเปิดประตูแล้วหนีไปยังทางหนีไฟฉุกเฉินที่ใกล้ที่สุด

ขั้นตอนที่ ๘ ถ้าเพลิงไหม้อยู่บริเวณใกล้ๆประตูจะมีความร้อน ห้ามเปิดประตูเด็ดขาด ให้รีบโทรศัพท์เรียกหน่วยดับเพลิง และแจ้งให้ทราบว่าคุณอยู่ที่ใดของเพลิงไหม้ หาผ้าเช็ดตัวเปียกๆปิดทางเข้าของควัน ปิดพัดลมและเครื่องปรับอากาศ ส่งสัญญาณขอความช่วยเหลือที่หน้าต่าง

ขั้นตอนที่ ๙ เมื่อต้องเผชิญกับควันไฟที่ปกคลุมให้ใช้วิธีคลานหนีไปทางฉุกเฉินเพราะอากาศบริสุทธิ์จะอยู่ด้านล่าง (เหนือพื้นห้อง) นำกุญแจห้องไปด้วยหากหมดหนทางหนีจะได้สามารถกลับเข้าห้องได้

ขั้นตอนที่ ๑๐ การหนีออกจากตัวอาคาร อย่าใช้ลิฟท์ขณะเกิดเพลิงไหม้และไม่ควรใช้บันไดภายในอาคารหรือบันไดเลื่อน เนื่องจากบันไดเหล่านี้ไม่สามารถป้องกันควันไฟและเปลวไฟได้ ให้ใช้บันไดหนีไฟภายในอาคารเท่านั้นเพราะเราไม่มีวันรู้ว่าเหตุการณ์เลวร้ายจะเกิดขึ้นกับชีวิตเมื่อไร เราจึงไม่ควรประมาทกับชีวิตเลยสักวินาทีเดียว

อ้างอิง

[๑] กองควบคุมอาคาร.(๒๕๔๔). **ข้อมูลอาคารสูง กองควบคุมอาคาร กรุงเทพมหานคร.** กรุงเทพฯ : กองควบคุมอาคาร.

[๒] ชัชชาติ สิทธิพันธุ์. (๒๕๔๓). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความปลอดภัยจากอัคคีภัย.** ในหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ พลตำรวจเอก เสน่ห์ สิทธิพันธุ์. กรุงเทพฯ : หอรัตนชัยการพิมพ์.

[๓] National Institute of Standards and Technology. ๒๐๐๔. **Fire Dynamics Simulator (FDS) and Smokeview.** Computational Fluid Dynamics Model.

[๔] George W. AMholland . **Smoke Production and Properties.** SFPE Handbook of Fire Protection Engineering SFPE Handbook of Fire Protection Engineering, ๒nd Edition, Chapter ๑๕, Section ๒, ๒๑๗-๒๒๗

[๕] Walter, W. J. ๒๐๐๔. **CFAST–Consolidated Model of Fire Growth and Smoke Transport (Version ๕) Technical Reference Guide.** (Computer Program). Fire Research Division Building and Fire Research Laboratory.

[๖] National Fire Protection Association. ๒๐๐๕. **NFPA ๗๐ National Electrical Code ๒๐๐๕ Edition.** National Fire Protection Association, Quincy, Massachusetts.

[๗] McGrattan, K. and G. Forney. ๒๐๐๔. **Fire Dynamics Simulator (Version ๔) User’s Guide.** National Institute of Standards and Technology, Gaithersburg, MD.

[๘] Trevits, M.A., Yuan, L., Smith, A.C., Thimons, E.D., Goodman, G.V. ๒๐๐๙. **The Status of Mine Fire Research in the United States.** National Institute for Occupational Safety and Health, Pittsburgh Research Laboratory, Pittsburgh, PA.

.....
สืบค้นและเรียบเรียงโดย

นายวัชรพล อังคารขุน ตำแหน่งนิติกรชำนาญการ

ส่วนพัฒนากฎหมายและให้คำปรึกษา กองกฎหมาย